

Бұл ерліктің астарында ұлтқа деген шексіз махаббат жатыр

Біз көбіне жастарды жалынды отқа теңеп жатамыз. Мұнымыз бекер емес. Басқасын айтпағанда, 1986 жылы Алматының бас алаңында болған жастардың жаппай наразылық шеруінің өзі сол кезде әлемдегі бірінші империя болып саналатын КСРО билігінің өзін қатты састырды емес пе?! Шындап келгенде, жалаңқол жастарды бас алаңға оларды намысы жетелеп барды.

Биыл Желтоқсан оқиғасына 37 жыл толады. Бұл оқиғаға қатысқандар тек Тәуелсіздік алғаннан кейін ғана ақтала бастады. Бүгінде осынау бас көтеруге «ұлтшылдық көрініс» деп бөрілген саяси бағаның қате тұжырым екені мойындалып, қазір Желтоқсан оқиғасы Кеңес Одағының құлауына пәрменді соққы берген алғашқы бас көтеру ретінде қарастырылады. «Желтоқсан эпопеясы» кітабының авторы, ақын Мұхтар Шаханов бір сөзінде: «Желтоқсан рухы шын мәнінде біздің ұлтымыздың рухани шыңдалуы. Сондықтан, біздің бүгінгі таңдағы басты міндет – Желтоқсан рухын қолдау, насихаттау» деген екен.

Өрине, желтоқсаншыларға құрметпен қарау, олармен түрлі кездесулер өткізіп, ел намысы сынға түсетін тұста ерлікке барған іс-әрекеттерін өскелең ұрпаққа үлгі ету мақсатында атқарылып жатқан істер аз емес шығар,

дегенмен, мұның бәрі ойдағыдай болып жатыр деп тағы айта алмаймыз. Соның сапдарынан шығар, бүгінде елдік мүддеден гөрі жеке басының қамын жоғары қоятын жастар көбейіп тұр. Кейде егер 1986 жылғыдай сын сағат туса бүгінгі жастар ар-намысын алдыға тартып, тағдырын тәуекелге тігіп, алаңға шығар ма еді, шықпас па еді деп те ойлаймын. Көз алдыңызға елестетіп көріңізші, соттағы соңғы сөзінде Қайрат Рысқұлбеков: «Жазықсыз соққыға жығылған қазақ қызын көріп шыдап тұра алмадым. Оны ұрып-соғып жатқан жерінен араша түсіп, құтқарып қалғаным да рас. Егер осындай жағдай тағы қайталанатын болса, еш ойланбастан тағы да араша түскен болар едім» деуі, шын мәнінде де, нағыз ерлік емес пе?! Және мұндай ұстанымдағы ұл-қыздарды сол

кездері көптеп кездестіруге болатын еді. Қанша қинаса да рухы сынбаған, Махамбетше айтқанда, «Қабырғасын қаусатып, бір-біріндеп сөксе де» сыр алдырмайтын жастардың көп болуы сайып келгенде, сол кездегі идеологиялық жұмыстарға, тәлім мен тәрбиеге де байланысты. Баланы жастайынан адалдық пен әділдікке баулып, айналасына мейірім-шуағын шашып жүруге үйретсең, оның бұл қылығы әрбір әрекетінен-ақ көрініп тұрады. Жастардың бетін қайтару үшін мұздай су атқылап, итке талатса да; бір-бірін тастап кетпей, бар қиыншылықты бірге көруге бел байлауы олардың адалдығын, ұйымшылдығын белдіреді. Қалай болғанда да осыдан 37 жыл бұрын жасалынған ерліктің астарында ұлтқа деген шексіз махаббат жатыр!

Ресми деректерге сенсек, сол күндері алаңға шыққан жастардың саны жиырма мыңға жетіп жығылған екен. Тергеу камераларына, қаланың сыртына әкетілгендердің саны 8,5 мыңнан асады. Көптеген жастар оқу орындарынан, комсомолдан шығарылды. Оқу орнынан 271 студент қуылса, 787 адам комсомол қатарынан шеттетілген. Бұл цифрларды біз бекерге келтіріп отырған жоқпыз. Осыдан-ақ олардың өз ұлтының болашағы үшін қандай әрекетке де бара алатындығын аңғаруға болады.

*Кеңес БАЙЖАНОВ,
М.Әуезов атындағы ОҚУ-дың аграрлық
факультетінің доценті,
Қазақстан Журналистер одағының мүшесі.*